

Beszámoló A Codex Alimentarius Analitikai és Mintavételi Módszerek Bizottság (CCMAS) 29. üléséről

Budapest, 2008. március 10-14.

Az Analitikai és Mintavételi Módszerek Codex Bizottság 29-ik ülése 2008. március 10-14 között került megrendezésre Budapesten, a Hélia Hotelben. Az ülés elnöke Dr. Biacs Péter, alelnöke Dr. Molnár Pál volt. A magyar bizottságot Dr. Váradi Mária vezette. A rendezvényt szokás szerint megelőzte a szabványosítással foglalkozó nemzetközi szervezetek találkozója (IAM, március 7, MÉBIH). A 29. CCMAS ülést Szegedyné Fricz Ágnes, a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Élelmiszerlánc-biztonsági Állat- és Növényegészségügyi Főosztály főosztályvezető-helyettese nyitotta meg.

Az ülésen 160 delegátus és megfigyelő vett részt 59 tagország, és kilenc nemzetközi szervezet képviselőjében. Az ülés kezdetén a megnyitó beszédben Fricz Ágnes megköszönte Dr. Biacs Péter elnök eddigi tevékenységét és bejelentette, hogy a következő üléstől kezdve Dr. Ambrus Árpád, a MÉBIH igazgatóhelyettese veszi át a levezető elnök szerepét.

Az Európai Közösség közzétette a tagországok és a Közösség közti kompetencia megosztásról szóló 3. dokumentumot.

A Bizottság egyetértett a svéd javaslattal, hogy a 10. napirendi pontot töröljék, a publikált analitikai adatok megbízhatóságával foglalkozó vitaanyag ugyanis nem készült el.

A Bizottság elfogadta azt az EU-s javaslatot, hogy az ülés során a 3b. napirendi pont anyagával spanyolul, angolul és franciául dolgozó ad hoc munkacsoport foglalkozzon, hogy megkönnyítse a vitát a plenáris ülésen.

A napirend elfogadása után először a Főbizottság és egyéb bizottságok által hivatkozott ügyeket vettük sorra (2. napirendi pont), amelyek közül néhányat a megfelelő napirendi pontoknál tárgyaltuk részletesen.

Stratégiai terv 2008-2013

A Bizottság megállapította, hogy az 1.4, 2.5, 3.3, 4.1, 5.5 és 5.6. pontban megjelölt tevékenységek relevánsak a CCMAS bizottság számára. A Bizottság tudomásul vette továbbá, hogy az EU az ülés során készített 16. dokumentumban megjegyzéseket fűzött a stratégiai terv 1.4, 2.5 és 3.3. pontjához. Az 1.4. pontnál az EU támogatja az egyes bizottságok felelősségi körébe tartozó, analitikai és mintavételi módszereket tartalmazó szabványok kidolgozását és karbantartását. A 2.5. ponttal kapcsolatban aggodalmát fejezte ki a FAO és WHO tudományos tanácsadásra fordított keretét illetően. A 3.3. tevékenységgel kapcsolatban az új munkát illetően prioritási kritériumok kidolgozása és hatékony működtetése mellett foglalt állást.

Irányelv-tervezet friss gyümölcsök és zöldségek minőségi szabványoknak való megfelelésének ellenőrzésére és tanúsítására.

A Bizottság az irányelv-tervezet alapján megállapította, hogy az eljárások teljes tételek ellenőrzésére vonatkoznak az importáló ország határán, és azt javasolta, hogy kezeljék rugalmasan, lehetővé téve többek között az ellenőrzést az exportáló országban. Javasolta továbbá a Friss gyümölcs és Zöldség Codex Bizottságnak a nemzetközi szabványok alkalmazására az OECD séma figyelembevételét, az ellentmondások és a duplán végzett munka megelőzésére.

Cukor szabvány: módszer az ültetvényi és malmi fehér cukor szín meghatározására

A Bizottság elhalasztotta a döntést és a módszer elfogadását a következő ülésre, addig pedig várja az ICUMSA (International Commission for Uniform Methods of Sugar Analysis, azaz Nemzetközi Bizottság az Egységes Cukoranalitikai Módszerekért) állásfoglalását.

Dioxinok elemzési módszerei: a Bizottság megegyezett abban, hogy a 10. napirendi pontnál tér vissza a kérdésre.

Vitaanyag tejtermékek mintavételéről jelentős mérési hiba esetén

A Bizottság tudomásul vette, hogy a Codex Tej és Tejtermék Bizottság választ vár arra, hogy jelentős mérési hiba esetén a tej és tejtermékek valamint esetlegesen egyéb termékek megfelelőségét horizontális módon kell-e kezelnie a CC MAS Bizottságnak. Az EK és Új-Zéland a horizontális megközelítés mellett volt, és javasolta az anyag tárgyalását a mérési és mintavételi bizonytalansággal együtt. A Bizottság így beleegyezett, hogy a további megbeszélést a 7. napirendi pontra halasztják.

A napirend 3.a. pontja az *elfogadható analitikai módszerek értékelésének irányelv-tervezete* volt. A Bizottság tudomásul vette, hogy a három publikálandó anyag közül az elsőt már benyújtották és elfogadásra is került. A másik kettő még javításra szorul, ezért az irányelv tervezetet a 7. lépcsőn visszatartják addig, míg mind a három cikk meg nem jelenik tudományos folyóiratban.

A napirend 3.b. pontja az *analitikai (vizsgálati) eredményekkel kapcsolatos viták megoldásának irányelv-tervezete* volt. A Bizottság emlékeztetett arra, az irányelv-tervezetet 6. lépcsőben körözték a kormányok között. Az ülés alatt működő munkacsoport holland vezetője az átdolgozott anyagot a 19. room dokumentum formájában mutatta be. Több delegáció azt vetette fel, hogy a dokumentum az előző verzióhoz képest jelentősen megváltozott és ezért 6. lépcsőben újra körözni kell a kormányok között. Sok delegáció jelezte, hogy ki kell kötni egy időhatárt a vita rendezésére, mivel a helytelenül tárolt szállítmány veszíthet az épségéből és a tulajdonságai az ellenmintához képest megváltozhatnak. A Függelék megtartásáról és átdolgozásáról is vita folyt, az átdolgozott anyagot a 23. dokumentumban találjuk.

A Bizottság úgy határozott, hogy a dokumentumot 6. lépcsőbe küldi vissza további hozzászólásokat várva, és a következő ülésén tér vissza rá. (IV. függelék).

A 4. napirendi pont az *Ügyrendi Kézikönyvben (Procedural Manual) a Codex célú analitikai terminológia áttekintése* volt. Az USA delegáció egy elektronikus munkacsoport segítségével átfogalmazta a jelenlegi Irányelveket, figyelembe véve az ülésen elhangzottakat, a nemzetközi harmonizációt és a benyújtott írásbeli javaslatokat. A II. függelék definícióiból egyeseket pl. alfa és béta hiba, töröltek, a többit pedig az I. függelékbe vitték át. A Bizottság tekintettel az elért jelentős haladásra, a javasolt irányelv-tervezetet 5. lépcsőben küldi a CAC 31. ülésére.

Az 5.a. napirendi pont a *Codex szabványokban szereplő előírásokra vonatkozó analitikai módszerek jóváhagyása* volt. Szokás szerint az ülést megelőző szombaton, március 3-án dolgozott egy munkacsoport a jóváhagyás előkészítésén, a tárgyalás eredményeit az 1. dokumentumban foglalták össze.

A Közel-Keleti Munkabizottság (CC NEA) által beküldött módszerek helyi ételekre vonatkoztak (humus, tehená, fowl medames).

A Táplálkozástudományi és Különleges Táplálkozási Célú Élelmiszerek (NFSDU) Bizottság

által adott választ a CCMAS Munkabizottság tudomásul vette. Bár kérésükre töröltük az össze diétás rostra megadott módszert valamint a PER, (protein efficiency ratio, azaz fehérje hatékonysági arány) módszert, de megjegyeztük, hogy az összes energia számításához valamilyen rost meghatározásra szükség van, és arra kérjük a CC NFSDU Bizottságot, hogy fontolja meg diétás rost módszerek elfogadását. A Na és K módszernek jóváhagytuk az ISO 8070/IDF 190.2007 AAS módszert. A nyersfehérjét illetően a Bizottság egyetértett azzal, hogy a jelenlegi módszer helyett az AOAC 991.20 vagy ISO-8968-1/2:2001/IDF 20-1/2:2001 legyen a módszer, a fehérje konverziós faktorát a lábjegyzetben kell megadni.

Az Ázsiai Koordináló Bizottság (CC ASIA) által a ginsengre javasolt valamennyi módszert jóváhagytuk IV. típusúként, mivel további körvizsgálatokra van szükség. A Bizottság elismerte a Koreai Népköztársaság által végzett munkát és arra bízta őket, hogy az eredményeket publikálják.

A Tej és Tejtermék Bizottság (CC MMP) által a szacharózra javasolt módszert elfogadtuk. A natamicin meghatározásra két módszert küldtek jóváhagyásra, és a CC MMP-től választ várunk arra, melyik legyen a referencia módszer. A túróban a tejsír meghatározására alkalmazott módszer függ a laktóz-tartalomtól. A Nemzetközi Tejtermék Szövetség (IDF) képviselője szerint a Weibull-Berntrop módszer az összetételtől függetlenül minden esetben alkalmazható, de ha a laktóz 5% alatt van, a Schmid-Bondzinski-Ratzlaff módszer jobb. A peroxidszám módszert, mint empirikusát I. típusúként fogadtuk el.

Általánosságban érintettük az egészségi és biztonsági szempontok figyelembevételét a módszerek elfogadásánál.

Az elfogadott módszerek listája a jelentés (ALINORM) III. függelékében található.

Az 5. b. napirendi pontban *a nyomelemek meghatározási módszereinek kritériummá alakításáról* tárgyaltunk. Svéd vezetéssel, Norvégia és a Skandináv Élelmiszeranalitikai Bizottság (NMKL) közreműködésével egy elektronikus munkacsoport átírta a dokumentumot. A cím is megváltozott, "Irányelvek módszer-kritériumok megállapítására, megfelelő analitikai módszerek kiválasztásához." A Bizottság megegyezett abban, hogy a kritériumok nem helyettesítik a módszereket, de a módszerrel együtt megszabhatók. Az I. részt az Eljárásügyi Kézikönyvbe beépítésre javasoltuk a CAC 31. ülésére. A második részt az előbbi munkacsoport át fogja dolgozni. A 3. részt illetően a Bizottság többek között megegyezett abban, hogy az AOAC 986.15 számú, III. típusú módszert visszavonja a következő esetekben: kadmium ásványvízben, ólom tejben, ólom gyümölcslemben, mert a módszer nem felel meg az adott határértékek esetén.

A 6. napirendi pont a "*Biotechnológiával előállított élelmiszerek kimutatási és azonosítási módszerei*" című anyag megbeszélése volt, melyet az angol és német küldöttség vezetésével egy elektronikus munkacsoport írt át. Az anyaghoz több CRD készült. (Argentína, USA, Korea). Az USA és Ausztrália szerint most nincs szükség ilyen útmutatóra a Codexben, hiszen nincs ilyen előírás, ezért a módszerek kidolgozása nincs összhangban a Codex stratégiai céljaival, másrészt az ISO aktív ezen a téren és nincs szükség a munka duplikálására. Az EC támogatja az új munkát, hangsúlyozva, hogy az útmutató fontos a Codex jövőbeli munkája szempontjából. A vita alapján a Bizottság úgy döntött, hogy új munkaként javaslatot tesz a CAC 31. ülésére és az átírt dokumentumot (VI. melléklet) a CAC döntésétől függően fogja 3. lépésben köröztetni a CC MAS következő ülését megelőzően. Az USA, Ausztrália és Új-Zéland ellenszavazattal élt.

A 7. napirendi pont: a *mérési illetve mintavételi bizonytalanság*. A mérési bizonytalansággal kapcsolatos anyagot annak készítője, Roger Wood (UK) átdolgozta. Egyes delegátusok szerint az anyagra nincs szükség, tekintettel a CAC/GL 59-2006 útmutatóra a peszticid szermaradvány elemzés területén. Egy megfigyelő az ISO 98 és 99 útmutató figyelembevételét javasolta. A Bizottság a vitát követően a 22. dokumentumot kisebb javítás után továbbítja a CAC Bizottságnak, mert abban minden javaslat megvan az új munkát illetően. Ha a CAC jóváhagyja, az UK delegátus egy mindenki számára nyitott elektronikus munkacsoporttal elkészíti az útmutató javasolt tervezetét és 3. lépésben véleményeket vár, ami a következő ülésen tárgyalásra kerül.

Roger Wood felhívta a figyelmet, hogy az előző ülés óta megjelent a EURACHEM/EUROLAB/CITAC/Nordtest útmutató a mintavételből származó mérési bizonytalanság becslésére. Vitát követően a Bizottság úgy döntött, hogy ebben a fázisban még korai új munkát kezdeményezni, de a kérdést továbbra is fontolóra veszik és elfogadták, hogy az UK delegátus egy elektronikus munkacsoporttal átdolgozza a következő ülésre a vitaanyagot.

A 8. napirendi pont az *Interagency Meeting jelentése* volt, amit a Titkárság nevében Richard Cantrill ismertetett. Tájékoztatta a Bizottságot, hogy az IAM állásfoglalásokat ír egy hierarchikus módszer-kiválasztási folyamatról, valamint arról, hogyan használják a szabványfejlesztő testületek a kritériumokat. Az IAM támogatja a CCMAS analitikai terminológiai útmutatóját, ha majd elkészül.

Az ömlesztett gabona mintavételi eljárásairól workshop-ot javasolnak.

Az előző IAM ülés óta a visszanyerés (recovery) korrekcióba vételével kapcsolatban nem volt sok előrelépés. Az eddigi eredmények az IAM webhelyén: (www.aocs.org/meeting/iam) található. Ugyanitt továbbra is található információk az IAM tagok munkaprogramjáról, a közölt szabványokról. A Bizottság megújult az EU VI. keretprogram MONIQUA Projektje keretében, Ismertette, hogy megjelent a Eurachem és Nordtest útmutató a mintavételi bizonytalanság becslésére.

Elismerték, hogy a Horwitz egyenlet nem mindig becsüli pontosan egy módszer teljesítményét. Beszámolt a CC MAS ülést megelőző mérési bizonytalansági workshopról, amin 29 ország 75 delegátusa vett részt. Az AOCS (Amerikai Olajvegyészek társasága = American Oil Chemists' Society) továbbra is ellátja az IAM titkársági tevékenységét.

A CC MAS Bizottság megköszönte az IAM munkáját és köszönetet mondott a MÉBIH-nek, hogy az ülés helyszínét biztosította.

A 9. napirendi pontban a holland delegáció ismertette anyagát a CCMAS szerepéről olyan esetekben, ahol nincs rendelkezés vagy előírás egy adott anyagról. Az eljárási kézikönyv szerint a CC MAS-nak ekkor nincs hatásköre a módszerek elfogadására, tehát szükséges lehet a hatásköri meghatározás módosítása. Más delegátusok nem támogatták, hogy a hatáskör túlságosan tág legyen. A vita fényében a Bizottság nem javasolt változtatást és megköszönte a holland delegátus munkáját.

A 10. napirendi pont elmaradt.

A 11 napirendi pontban az egyéb témákat és a jövődő munkát beszéltek meg. A dioxinok

analitikai módszereit illetően a német delegátus azt javasolta, hogy az Élelmiszer-szennyezők Munkabizottság (CC CF) által adott válasz függvényében tárgyalják meg a témát és ne a kritérium megközelítéssel. A Bizottság egyetértett azzal, hogy Németország vezetésével alakuljon egy minden tag és megfigyelő számára nyitott elektronikus munkacsoport a CX/MAS 06/27/8 dokumentum átdolgozására a CC CF megjegyzéseinek fényében. A vitaanyag a következő ülésen külön napirendi pontban kerül majd ismertetésre.

A következő (30) ülésre ismét Budapesten kerül sor, 2009 márciusában. A pontos színhely és időpont meghatározása később történik meg.

Dr. Tóth Tiborné
a magyar MAS titkára